

Vastgelopen

Al een jaar of zeven vallen Rif en ik over de zwartgallige sculptuur voor de ingang van de Rijks Justitiële Jeugdinstelling – gebrande rabarberbladeren op een rek in brons tussen plat getrapt gras. Hiervan uitgaande zou je achter de glazen schuifdeuren een crematorium verwachten. Niets is minder waar. Hier brommen springlevende jongens. Meisjes zijn er eveneens. Niet dat we die tegenkomen. Zij zijn in de minderheid en worden van *the boys* apart gehouden – behalve Barbara die in de wandelgangen Barry wordt genoemd.

We vervolgen onze weg door een tweede deur – paspoorten in de aanslag en koppelriemen af. Mijn tere ziel laat ik in de locker. Zonder piepen passeren we de detectiepoort en nemen – na deur drie – plaats nabij de snoepautomaat.

Aan de muur in de wachtruimte hangen twee plat geslagen hoofden. Onheilspellende voodoo maskers pal voor de neus van bezoekers. Ze zijn door gedetineerden gebakken uit donkere klei en azuurblauw geglazuurd – in blauw van een tropische zee waarop je weg kunt zeilen. Je kunt altijd iets maken. Iets van jezelf. Al gaat dat niet voor iedereen op. Een van de koppen wordt keer op keer omgedraaid. Door iemand die er de kriebels van krijgt? Uit verveling? Een grapjurk of bijgelovige? Voor mij zijn de primitief gevormde gezichten een welkome afleiding op het wachten. Ik stem mij erop af voor wat komen gaat. Door een van de ramen heb ik vrij zicht op een door muren omsloten plaats. In met zand gevulde cementemmers fleuren gesteelde keramieken bloemkoppen de karige picknicktafels op. Slagwapens, schiet er door mij heen, parallel aan die gedachte smakt een blok chocolade met een klap naar beneden: Rif trekt een reep.

De mentor, met een zwak voor onze adoptiezoon, haalt ons op om naar de ontvangstruimte te brengen. Marlon valt hem geregeld aan. Scheldt hem uit voor kankerlijer. De vader van de mentor stierf aan kanker. Les 1: keer nooit je rug naar Marlon toe. Toon hem niet je zwakke plekken. Ik heb het bij eerdere opnames gemeld. Dat een rondslingerende pen fataal kan zijn. *Hoor dat overbezorgde vrouwtje toch*, zag ik ze denken. Grote getrainde mannen die dachten dat zo'n knulletje hen er niet onder zou krijgen. Ik kon in mijn agenda uittekenen wanneer ik ze lichtelijk overstuur aan de telefoon zou treffen. Nu zeg ik niets meer. Ze komen er vanzelf achter. Of kunnen gewoon de dossiers lezen. Dossiers met de dikte van een vuist.

Vanuit de gang hoor ik mijn zoon wat joviaals roepen tegen een medegevangene. Zodra hij nadert, steekt zijn lange lijf ver boven mij uit. Onhandig omhelzen we elkaar. Ik ruik zijn ranzige zweet. Mijn ogen komen op borsthoogte.

'Hai, kleintje,' groet ik. Hij lacht. Zijn voortanden ontbreken. Marlon draagt een te kort en smerig T-shirt. Nieuwe kleren komen veelal ongedragen terug. De jongen beweegt zich bij voorkeur in een shabby outfit; te grote joggingbroek, slippers, witte

sportsokken met zwart gelopen voorvoet. Bij voorkeur blootarms zodat zijn stuk gekrabde onderarmen de aandacht trekken.

We gaan gedrieën rond een tafel zitten. Er is thee en koffie. Rif schuift onze jongste een Raider toe. Marlons handen trillen onophoudelijk. Hij is moe. De medicatie is verhoogd. Meerdere scheppen suiker verdwijnen in zijn koffie die hij vervolgens vergeet op te drinken. Slecht verstaanbaar steekt hij van wal. Onsamenvattend en snel sprekend. Hij neemt een Arabisch accent aan. Woorden worden ingeslikt. Niet dat het veel uitmaakt. Zijn gedachtesprongen kennen we inmiddels. Het gaat altijd over hetzelfde. Over zijn gewelddadige fantasieën, het geloof en zijn onbekende Ethiopische achtergrond. De beperking waar hij aan lijdt zet hij in therapeutentaal breed uiteen. Dan vraagt hij of ik een djellaba wil kopen.

'Geloof zit in jezelf', antwoord ik. 'Niet in een lap stof.' Onze adoptiezoon heeft zichzelf tot moslim verklaard. Komen de speelkaarten op tafel, of staat er varkenssaté op het menu, is hij het voor even niet. Overigens kan zijn religie per dag wisselen. Is hij zo weer atheïst of katholiek. Net hoe het uitkomt. Ontbreekt het iemand aan een identiteit, trekt hij verschillende jassen aan in de hoop dat een ervan past. Al is dit onderwerp veilig, het blijft oppassen geblazen. Verslapt mijn aandacht, vindt hij in *no time* een haak om zijn drang tot doden aan op te hangen. Ik wil niet aanhoren wat hij met jonge vrouwen wenst te doen. Hem niet zien lachen om een omgebrachte tiener in de greppel. Snel vraag ik:

'Wat is een leven waard? Doet dat van jou en van een ander ertoe?' Hij haalt zijn schouders op. Doodgaan boeit hem niet. Beter gezegd: het zegt hem niets.

'Oma zit in India,' verander ik van onderwerp.

Godzijdank is de bordscherf onder zijn kussen op tijd gevonden. Miste hij op een haar na een slagader. Ik ben ook zoveel kwijt. De ballpoint voor het oog van mijn ontwakende oudste. Stront op de trapleuning. De aangestoken brand in het cellencomplex. Bezemsteel op het broze hoofd van een begeleider. Het mes naar mij. De kat die aan zijn staart...dat Ted Bundy zijn Brad Pitt is.

'Hou je nog van mij?' vraagt hij als het bezoek om is.

'Ja,' zeg ik. 'Ik hou van je.' Ik hou van het kind dat langs de weg te vondeling werd gelegd. Van hoe we samen in de woonkamer op Miriam Makeba dansten. Rondjes draaiden totdat we dronken waren. Hoe ik zijn haar schoor in de triptrapstoel. Al krimpt dat naar steeds kleiner. Vrees ik de dag waarop een bezoek van ons hem niets meer doet. Ik kus hem op een plakkerige wang en zwaai hem na. Marlon wordt naar de luchtplaats begeleid om een sjekkie te roken.

Weer thuis google ik naar het kunstwerk voor de penitentiaire inrichting. De beoogde rabarberbladeren stellen hoofdblad voor. Ik associeer door naar een lastdier.

Op verbrande hoeven kom je niet ver. Hoeveel eten en aaitjes je het mishandelde dier ook geeft. Het zal geen stap meer in de goede richting zetten.